

po različnih razmerah čudovito srečen, doživel je, kar je njihovim sorodnikom in prednikom, Hunom in Avrom, če tudi so bili mnogo jači, ostalo odrečeno; on bode namreč kmalu slavlil spomin svojega tisočletnega obstanka v Evropi. Sedaj ima ta narod gospodstvo in hegemonijo v staroslavni Avstriji ter pri vsaki priliki kaže svoje gorostasne pohlepe in namere; ako pa Magjari na dalje ravnaajo s svojimi sosedi tako, kakor so pričeli v najnovejših časih, spolni se tudi nad njimi slavnega kronista Nestorija beseda o Avarih, njihovih prednikih, in jaz sem prepričan, da po preteklem drugem tisočletju več ne bode ne enega njihovega potomca, ki bi mogel ali hotel slaviti njihov spomin.

O Rusiji piše Palacki, da je to vrlo dobro, da ne najde vzroka več bati se prihodnje občne samovlade Ruske, kakor je to bilo 1848. leta. Misleči Rusi ne hrepenijo po tem, da bi se meja Ruska razširila v zahodu, marveč bi ugledali nesrečo v tem, ako bili bi siljeni v tako razširjenje; osobito bila bi jim osvojba Carigrada velika nesreča. Slovan nikdar in nikjer ni bil vojni grabež; glavni značaj Slovanov je miroljubje, a ne gospodstvo. Pravo slovansko čutstvo poganja v Rusiji čedalje globokejše korenike, in javno mnenje velikega edinega naroda, ki šteje 60 milijonov, bode ob svojem času gotovo svetu impozantna moč. —

Ta politični svoj „testament“ sklepa pa Palacki s sledečimi besedami: „Da znani moji sovražniki (po Richelieuovem geslu: „dajte mi le par vrstic kakega človeka, in spravim ga na vislice) po stari svoji navadi ne bodo mirovali, me kriviti in obsoditi — če treba tudi za hudodelnika, to mirnega duha že vidim naprej, a ne bodem se pričkal ž njimi“.

Mnogovrstne novice.

* *Dvojna ali dolga letošnja zima.* Iz Podlike na Notranjskem se nam piše, da so 19. in 20. dne t. m. vtrgali tri debele zrele jagode, mnogo pa jih je še cvélo. Gorenci pravijo, da to je znamenje dvojne ali dolge zime. Naj se to vresniči ali ne, redka prikazen je to vsakakor o tem času pri nas. — Druga gotovo tudi nenavadna prikazen je ta, da neka gospá, peljaje se 20. t. m. ponoči po gorenski železnici, je v Medvodah v nekem grmovju videla več svetečih se krsničič.

* *Koliko loterija nese naši državi* — vidi se iz tega, da letos že do septembra meseca so dohodki njeni za 2 milijona gold. večji kakor se je po državnem proračunu mislilo. Večidel tega zneska spada na Dunaj in okolico njeno; pravijo, da delavci, ki delajo zdaj velikansko poslopje za razstavo in pa drugi delavci so največ denarja znesli v loterijo! — To se ve da ni veselo.

Dopisi.

Trst 28. oktobra. (Čitalnica Rojanska) začne zimsko sezono v nedeljo 10. novembra z „besedo“, v kateri bode dramatični odsek predstavljal igro „Mlinar in njegova hči“. Ker so role v dobrih rokah, nadjati se je izvrstne predstave. Vljudno se vabijo vsi častiti udje, neudje povabljeni plačajo vstopnino.

Za odbor:

Ivan Dolinar, tajnik.

Iz Idrije 26. okt. — Z veliko nejevoljo smo čitali v „Novicah“ 23. oktobra dopis iz Vrhnike o volitvi novega župana. Da se je pa menda še Idrijski rojak, in od zdaj naprej tudi naš fajmošter gosp. Jož. Kogej volitve udeležil tako, da je z nasprotno (nemčursko) stranko volil, tega bi se nikakor ne bili nadjali. Zato

vas vprašamo, gospod, kaj neki ste si mislili, da ste šli nemčurje volit? Morda mislite, da ste domá iz „nemške“ Idrije, kakor smo jo nekdanj imenovali? Al zdaj je pri nas vse drugače: naša Idrija je zdaj domača, to je, narod slovenski biva v njej. Ako morebiti mislite v Idriji propagando delati za nemški „rajh“, ostanite rajši na Vrhniki; pri nas ni tal ne za publi liberalizem, ne za nemčurstvo; mi hočemo pravega, iskrenega domoljuba, kteremu je vedno narod in sv. vera na srcu. „Vse za vero, dom in za cesarja“ — to je naše geslo, ki je bilo tudi gëslo prejšnjega preč. našega dekana.

Iz Notranjskega 14. okt. ☞ (*O strašanski hudi uri v Vipavski dolini*) 18. in 19. dne preteklega meseca noben časnik ni še nič omenil; ne morem tedaj jaz molčati, če tudi kasno pridem s poročilom o hudourniku Bela imenovanem, ki je ponoči dne 20. preteklega meseca s takim hrupom pridirjal in s tako močjo valil skalovje, da ne bi verjel, kdor sam ni videl; mislili so, da bo sodni dan. Nekemu revežu Marko Uršiču iz Vrhpolja pri Vipavi je mlin z enim kamnom, ki turšico melje, voda odnesla, tako, da so tu in tam kosi mlina kraj potoka obviseli, veči del je pa voda naprej odnesla. Z mlenjem turšice si je revež toliko prislužil, da je sam sebe in svojo družinico, posebno pa svojo že 4 leta v postelji ležečo bolno ženo preživil. Kaj hoče revež zdaj početi? Mlina si ne more napraviti, družega prislužka pa nima, ker je že zeló v letih. Usmilite se ga milosrčni ljudje! — Naprej proti Vrhpolju je v gornjem koncu vasi pa še večja nesreča se pripetila. Jožef Štefančič na Vrhpolji hišna štev. 106 je skoraj ob vse svoje premoženje prišel. Grozoviti potok Bela spodkopal in odnesel mu je večidel vse; drugi dan je revež kraj potoka in na grajščinski senožeti „Polici“ tu in tam ostanke svojega pohištva, skrinje, omare, postelje, vse razbito pobiral in domu spravljaj; še obleke ni družina imela preobleči se; sosedje so jim mogli posoditi, da so se obleči mogli. Če bi ne bil nočni čuvaj jih sklical, bil bi Štefančič s svojo družinico v valovih derečega potoka konec storil. Škoda njegova je silno velika, tem več, ker je tudi ob gotovino prišel. Da je to verjetno, kaže to, da na neki njivi okoli turšičnega štemeljna je bil ces. bankovec za 5 gold. ovit, kterege je hčerka Franca Rodmana iz Vipave hiš. štev. 139. našla in ki ga je osnaženega Rodman Štefančiču zopet izročil. Koliko je gotovega denarja voda vzela, se ne more prav na tanko vedeti. Jožef Štefančič je tedaj tudi milodarne pripomoči silno silno potreben.

Naj bi ta moj žalostni popis ne bil klic vpijočega v puščavi! Usmili naj se teh revežev, kdor koli ima srce do siromaka bližnjega!*)

Iz Bohinja na sv. Lukeža dan. — Vsa naša gospodarska živina, posebno goveja, je prav zdrava; od kužne bolezni v gobcu in na parkljih v tukajšnjih bohinjskih krajih dosedaj nič še slišati ni. Hvala Bogu! — Imenitno vprašanje pri kmetijstvu je živinoreja; živina je živ gotov kapital; kmetija ne more biti brez živine; brez nje bi ne le najboljšega gnoja za polje manjkalo, temuč tudi obdelovanje zemlje in spravljajanje pridelkov bilo bi za same človeške roke pretežavno in predrago. Tolaživno je za gospodarja, ko vidi, da gospodarji v kancelijah vsaj dobro voljo kažejo, kmetijstvo varovati, ga pri premoženji ohraniti in mu kako pomoč nakloniti. — Naše Radoljsko c. k. okrajno glavarstvo je 15. t. m. prav prijazno pisalo tukajšnjemu Bohinjskemu županstvu, da je sl. c. k. deželna vlada v posebni skrbi, da bi bolezen v gobcu in na parkljih se še dalje ne razširila; ta bolezen, čeravno kakor z neba plane na

*) Vredništvo boče rado sprejemalo darove in jih pošiljalo siromakom. Vred.

živino, se vendar tudi naleze, toraj je zaukazala, naj §. 63. iz postave proti kugi na tanko obvelja in zdravo živino od kužno bolne varuje. Zraven tega varstva daje vlada gospodarjem bolne živine tudi dober svet in priporočila, kakor so „Novice“ nasvetovale, to-le domače zdravilo, da se namreč gobčna bolečina umiva z jesihom vodo in medico, na parklje pa ovitki mrzle vode devajo, živini mehka piča poklada in snažno suho nastilja. Upamo, da Bohinj bode obvarovan boleznim. — Že kraj sam na sebi je zdrav, in čisti zrak in hladni vetrovi se ne pomešajo tako hitro z mehkužnimi miazmi, kateri se plazijo le po mlakužnih in gnjilih tleh. Tudi tukajšnji ljudje ne poznajo kuge, kolere, ktera se gnjezdi po mestih in napoljudenih dolinah. — Bohinjska gospodarska živina je še naravno, kakor je stvarjena, tudi izrejena; kakor srna in divja koza, tako tudi goved gré po svojem naravnem nagonu ob svojem času po plemenji — vživa na planini čist zrak, bistro vodo in tečno pašo in se veseli svojega prostega bivanja, planinska pa prijazno opravlja planšarstvo. Na spomlad, ko se zemlja ogreva in oživlja, se oživi in pomnoži tudi mlada živina in veselo skakaje gré mati s teletom na pašo, na goré — in pri mastnem mleku in pri okusni travi raste kravica, raste junček. Posebno letos bilo je vreme ugodno planšarstvu. Lanska zima s snegom je pašnikom travo dobro obvarovala, da srež korenin in rušenj ni potrgal, pomladanski mraz ni kaj škodoval in čez leto pa je vedno vlažno vreme in toplo solnce bohotno rast dajalo. Tako je živinoreja tukaj v Bohinji letos prav srečna. Posebna hvala pa gré deželni komisiji, ki ima skrb za povzdigo konjereje, in kmetijski družbi ktera ima skrb za povzdigo vse druge živinoreje prav živo pri srcu; po njih smo Bohinjci dobili že zdatno podporo. Žrebeta letošnje, po 6 do 10 mesecev stara, so se prodala po 90 do 140 gld., junčki pa 6 mesecev stari po 25 gld. še na prodaj niso. Je pa tudi Bohinjski konj, da ga je veselje gledati; visok, širok in močan, da bi Triglav pretegnil, in Bohinjska krava je že po Laškem in Koroškem na dobrem glasu, ni sicer težka in visoka, a urna je in tankih srnjih nog, ješča in dobra mlekarica. Mlada krava po prvem ali drugem teletu prepeljana v dober hlev poraste in pride k moči, da daje po 6 do 8 bokalov mleka na dan.

Iz Vrhnike 26. okt. (*Nemčurški protest.* *) Ne morem si kaj, da bi k zadnjemu dopisu o naši občinski volitvi ne dodal še te novice, da protest zoper njo od stranke nemčurske se že greje sladko v naročji sl. c. k. deželne vlade. Kako je pa zopet to? — bode nas radovedno kdo poprašal. Mi mu z lahko vestjo povemo, da to ni nič novega, kajti protežiran nemčur vselej toži, ako zmoči ne more. Dobili smo namreč národnjaki pri volitvi 14 mož v novo odborstvo, nemčurji pa samo 12, in to pravi cvet nevednežev v občinskih zadevah in v kmetijskih rečeh. Národní imeli bi po tem takem večino in volili bi župana po svojih mislih na korist občini; al to ne gré nemčurjem nikakor v glavo, da bi se kaj tacega na Vrhniki zgoditi moglo; s starim župa-

*) Ker prečastiti gosp. Janez Šafer, duhovni pomočnik na Vrhniki, želi, da bi vredništvo očitno povedalo, da dopisa v zadnjih „Novicah“ ni on spisal, potrdimo, da ne unega ne tega in sploh nobenega dopisa še nikoli ni „Novicam“ spisal ali ga nam poslal. Isto velja od visokočastitega g. župnika Jož. Bonnerja, ki so nam poslali sledeči dopis: „Ker bi se opomba v poslednjem dopisu „Novic“ iz Vrhnike utegnili tu ali tam tako tolmačiti, da bi bil gosp. J. Kogej, bivši duhovni pomočnik na Vrhniki, zaradi obiskovanja kavarne dolžnosti svojega stanú zanemarjal, potrjuje podpisani na prošnjo omenjenega gospoda, da se to ni godilo. Ker se dalje natolcuje, da sem jaz „Novicam“ iz Vrhnike oni dopis poslal, naj slavno vredništvo blagovoli ob enem očitno izreči, da od njega razun teh vrstic še nobenega, toraj tudi poslednjega dopisa ni prejelo.“ — Tudi resnico vsega tega radi očitno potrdimo. Vr.

nom vred popraskajo se bahači za ušesi rekoč: kaj pa če bi se kdo dal podkupiti in v naš tabor stopiti? Ni trpelo dolgo in res se kmalu raztresejo nemčurški vabljevci po vaséh in nagovarjajo najpopred take možé, o katerih so po svoji prav puhli pameti menili, da bodo kar iz straha pred Mulej-Obrezovo mogočnostjo se stresli in potegnili k njegovi stranki; al ni ga jim rodila mati slovenska nobenega izdajalca, vsi stojé krepko za občinske in narodne svetinje, tako, da ne hoté se nemčurčki pod nosom obrišejo in odlazijo taki, kakor so na „fehtanje“ izišli, namreč s čisto prazno bisago. Ko vidijo, da s „fehtanjem“ nič ne opravijo, se posvetvajo vnovič: kaj pa bi vendar naredili, da bi vsaj Slovencem v kremplje ne prišli, kateri bi svetu vse odkrili, kako so 24 let županili, to bi bilo joj!! In pride jim na misel protest, ki se jim je zadnjič jako prikupil, in hajd! biriči planejo ko veverce, fraklarji se zberó — protest je narejen in podpisan v malem času! Da so podpisali taki, kateri pri volitvi čisto nobene pravice po postavi nimajo, to se sme že tako misliti. — Al ni nas volja, se sedaj obširnejše spuščati v besedovanje, zakaj da se tako lahko ovirajo postavno dovršene naše volitve, ktere nadzoruje na tanko sam c. kr. okrajni glav ar in za postavno izvrševane priznava, — marveč počakamo raji, kaj bode sedaj sl. vlada naredila z nepostavno skrpanim protestom. Mi le to želimo, da bi se prav natanko prepričala in potem spoznala, kdo je dražljivec: mi domači ali izneverjeni nemčurji? Ako se Slovenci postave držimo in narod nas imeti hoče v občini, delajte gospodje nemčurji proteste kakor hočete zoper nas, mi vendar ne odjenjamo ne. Ne vdajmo se! to je in ostane naše geslo nasproti vsaki sili.

Iz Bistrice 20. okt. J. K. *) — Dobro nam kmetom dé, drage „Novice“, da ste tako možato se potegnile za naše staro bandero, na katerem se bere napis: „za vero, dom, cesarja“. Vam slovenski svet najbolj zaupa, ker ste zmiraj enacega, skoro trideset let poštenega značaja. Takrat ko je bil res še tuji mrak nad našo zemljo, ko so se še drugim hlače tresle, ste ve že glasno vpile: Slovenci! na noge, da nam solnce na vekomaj ne zatone! — Vam pa, ki ste izbrisali iz našega domačega bandera očitno spoznanje vere, rečem le to: kedar smo od doma odhajali, nam je naša dobra mati naročevala: Ljubi moj sin, na Boga ne pozabi! Al žalibog! kam pa pridemo, ako gremo tisto pot, ktero nam, kakor večkrat v „Novicah“ beremo, po sili vriva tisti nemški časnik, ki se imenuje tak-blat; pri nas smo mu dali imé „Opravljivec“, ker opravlja vse, kar je Slovencu sveto. On hoče, da bi mu potrpežljivi Slovenec tlako delal, kakor nekdanjim graščakom! Nemčurji! kaj neki sami sodite o tem, kako vi porečete človeku, ko pride v drugo hišo s silo kraljévat? „Al ne greš predrzneš?“ to bodete slišali povsod. Zato vam povemo: zastonj se pehate! Če tudi okužite tudi tu in tam kakega Slovenca s svobodo svojo, pomnite si, da vaša svoboda je sleparija, in vedite, kdor ni pravičen svojemu bližnjemu (drugemu narodu), tega besedovanje za svobodo je goljufija. V imenu več kmetov.

Iz Sodražice 20. okt. — Več časa že se boruje v naši fari slovenščina z nemščino; pa vidi se, da bo vendar le domača naša mati zmagala, kajti čedalje bolj zavedajo se naši kmetje, da jim je poduka in omike treba in živo spoznavajo, da jim, kakor Nemcu, Lahu, Francozu in vsakemu družemu je potrebnih vednosti doseči, bodi-si v gospodarstvu bodi-si v družih rečeh, najbolj naravna in najkrajša pot z maternim jezikom. Protivnikov imamo še dokaj, in krivo tega je

*) Pesmice smo radi prebrali, ker je marsiktero prav dobro jedro v njih; lupinica se ve da ni brez pogrškov. Vred.

to da so nas do malo let trpinčili v šoli z nemščino, ktere se nismo naučili, med tem pa dragi čas zapravljali, namesti da bi se bili učili potrebnih nam vednosti za življenje. Od kar smo ustanovili bralno društvo v Sodražici, si prizadevajo naši nasprotniki, kolikor je mogoče, da bi to blago napravo razrušili, posebno se kaj surovo obnaša nekoliko fantov, — pa kaj rečem fantje? To niso ljudje, ampak neumni voliči! Ako takemu božjemu voleku hočeš dokazati, kako potrebno je za vsakega človeka branje dobrih bukev in tudi še posebno kmetu, da si zboljša svoj stan in ne zaostaja z drugimi, norca se bo delal! Vendar dobri Bog daje čedalje več norcem pameti in vkljub vsem zaprekam se je veliko pre naredilo; šolo imamo slovensko, in hvala vrlim gosp. duhovnom, pa tudi učitelju g. Božiču, da so, vsi iskreni rodoljubi. Toraj, dragi sobratje bralnega društva! ne dajte se zapeljati od surovih ljudi; delajmo vsaki po svoji moči, potem pa pustimo, naj žabe ragljajo v mlaki, kakor se jim ljubi. Gotovo je, kedar naša mladina doraste, da vsa Sodražica bode velika hiša rodoljubov, kateri ne bodo zametovali domačih svetinj.

Eden bralnega društva.

Iz Ribnice 20. okt. — Naj povedó „Novice“ svojim bralcem, da že pretekli mesec je c. k. ministerstvo kupčijstva dovolilo telegrafno stransko štacijo pri nas v Ribnici.

Škofja Loka 25. okt. — Bila je pri nas 25. in 26. dan u. m. volitev novega mestnega odbora. Nemčurji so na vse kriplje agitirali, da bi bili zmagali s svojimi kandidati; al ves trud, vse dirjanje bilo je brez vspeha. Ker hočejo na vsaki način na županov stol kakega privrženca posaditi, so vložili protest zoper nepostavnost volitve in prosijo deželno vlado, naj ovrže volitev popolnoma ali naj le samo odbije neveljavne glasove, ker potem pridobé nasprotniki v 1. razredu dva liberalna apostelja. — Naj svet iz tega izvé, da nemčurji so povsod iz enega testá spečeni in da postavijo tako malo poznajo, da kar od vlade zahtevajo, naj ona volitveni zapisnik rektificira, celó glasove briše in šteje, da nemčurji pridejo na vrh! V Avstriji je dandanes vse mogoče, — to pa bi vendar presegalo prejasno občinsko postavo.

Iz Ljubljane. — Deželni zbor kranjski se, kakor drugi deželni zbori, začne prihodnji teden 5. novembra. Zborovanje trajalo bo zopet malo teden, ker državni zbor se bode neki že začel v prvi polovici decembra meseca.

— Iz Pešta, kjer je bival presvitli cesar, je te dni počil glas, da se ministerstvo maja; in šel je ta glas po časnikih kakor plat zvoná. Na najvišem mestu se neki prevede, da s sistemom laži-liberalizma, po katerem ima na eni strani Nemec, na drugi Magjar gospodstvo v rokah, Avstrija ne pride naprej in da skrajni čas je, da tu in tam pravica vsem narodom nastopi mesto nemške in magjarske sile, avtonomija posamnih dežel mesto decembrske ustave, in kristijanstvo mesto poganstva. Dunajskemu „Tagbl.“ se je iz Pešta pisalo, da brez hrupa a temeljito se dela na to, da se vlada zasukne na konservativno stran, češ, da je predsednik ogerskega ministerstva grof Lonyay odkritosrčno rekel, da vlada mora skusiti porazumljenje s konservativno stranko zato, ker porazumljenje z liberalno stranko ni mogoče; grof Lonyay je bil v tej zadevi zadnje dni večkrat pri cesarju, in z Andrassyem se je zaradi ministra Kerkapoly-a hudo sprl. — Drugi časniki so vedeli še več povedati, da namreč Auersperg, Unger in Glaser odstopijo, — da bode general Filipović, iz Dalmacije znan, stopil na mesto Auerspergovo itd. — Kdor bi vse to verjel, verjel bi preveč; gotovo je le to, da ne kaj se kuha, ker vsaka stran čuti, da tako ne

more dolgo več biti. Ustavoverski časniki z votlim glasom sicer vse to tajijo; al kdor nima dobre vesti, tega je tudi pred senco strah. Časniki naše — konservativne — stranke pa mislijo, da na pol predrugačeno ministerstvo ne bi bilo nikakoršno poročstvo za premembo sisteme, da tak enostranski zasúk nekterih vladnih oséb bil bi le sopet nov eksperiment, eksperimentov pa Avstrija ne bode veliko več pretrpela. In teh misli smo tudi mi. Le „viribus unitis“ vseh narodov se država more vzdržati; brez tega propade gotovo. Ako pa kateri vladni gospodje mislijo, da bodo občno zaupanje si pridobili s tem, da, kakor mitični Janus, imajo po dva obraza: enega konservativnega, drugega pa liberalnega v smislu Herbst-Giskrovem, motijo se hudo. Po tako nastavljenih limanicah ne bodo naredili nikoli državni zbor tak, da bi se reklo o njem, da je zastopnik dežel in narodov avstrijskih. — To tedaj, kar smo zvedeli zadnje dni, smo s tem povedali svojim bralcem. Do danes so vse premembe ministerstva le govorica; kaj jutrajšnji dan prinese, kdo vé? Morebiti je ves ta časnikarski hrup bil — humbug.

— (Deželni odbor) je v seji 25. dne t. m. gledé na dokazane potrebe sklenil predlagati prihodnjemu deželnemu zboru ustanovitev službe deželnega inženirja z letno plačo 1200 gold. in s pravico do petletnic po 100 gold.

— (C. kr. deželni predsednik grof Auersperg in deželni glavar dr. pl. Kaltenegger) sta se v nedeljo podala na Dunaj.

— (Letno sporočilo dobrodelnega odseka katoliške družbe za leto 1872) naznanja dohodke z 492 gold. 40 kr., stroške pa (največ za zimsko obleko ubozih šolskih otrok) z 420 gold. 25 kr.

Po odbitih stroških je tedaj ostalo gotovine 72 gld. 15 kr., ktera je v hranilnici naložena, ter se porabi letos. Za ostale stroške pa se odsek zopet obrača do blagodušnih dobrotnikov, ki so to dobrodelnost dosihmal tako krepko podpirali. Gospé obleko za 50 dečkov in za 50 deklic že pridno izdelujejo ter jo bodo boje do delale do sv. Nikolaja. Darove sprejemata predsednik katoliške družbe g. grof Wurmbbrand in gosp. stolni kaplan Klun. — Ob enem je odsek naznanil, kar je za podporo domačih revežev in siromaških družin to leto storil. Od 1. januarija 1872. je v ta namen nabral 467 gold. 76 kr. Pri eni in dvajsetih sejah je po milosrčnih gospéh, ktere k revežem na dom hodijo ter se o siromaštvu vsacega prepričajo, razdelil 461 gld. 34 kr. in kakih 40 obnošenih oblek. Premoženja mu tedaj za razdelitev ostane 6 gold. 42 kr. in pa nekoliko obresti. Tudi ta naprava naj je vsem dobrotnikom prav pristrčno priporočana.

— (Odbor slovenske Matice) ima juter sejo. Vrsta razprav je: 1. Prebere in potrdi se zapisnik 26. odbo-rove skupščine in 8. občnega zbora. 2. Prebere se zapisnik o skrutinovanji volilnih listov pri 8. občnem zboru oddanih. 3. Poročilo o važnejših stvaréh od 26. odbo-rove skupščine, sprejem novih udov itd. 4. Volitev prvo-sednika, dveh njegovih namestnikov, blagajnika, pregledovalca društvenih računov in dveh ključarjev. 5. Volitev gospodarskega odseka. 6. Volitev odseka za izda-vanje knjig. 7. Volitev odseka za narodno slovstveno blagó. 8. Tajnikova služba za 1872/3. leto. 9. Nasvetje posamnih odbornikov.

— (Peta slovenska predstava dram. društva) v deželnem gledališči bo v petek praznik vseh Svetih 1. novembra. Predstavljala se bo ta dan navadna žalostna igra „Mlinar in njegova hči“. Daljne slovenske predstave v mesecu novembru bodo v sredo 6., ponedeljek 18. in nedeljo 26. novembra.

— („*Ljubljanski postopač*“) dramatičnega društva v deželnem gledališču preteklo soboto ni segrel občinstva. Igra, čeravno polna neverjetnosti, ima lepo moralno podlago; al rolam primerno mora igrana biti. To pa v nekterih rolah ni bilo, kakor bi vendar moglo biti, ako bi se marsikdo udeležil sodelovanja, ki ima izvrstno sposobnost za to. Tudi naši ljudje kritikujejo zdaj ostreje. Po naših mislih se národno gledališče ne sme degradirati v vrsto navadnih komedij, zato ni nikomur na nečast stopiti na oder, kdor je kos poklicu na lepem tem narodnem polji.

— (*Pobirki iz časnikov.*) Novo blamažo našli smo te dni v „*Laibacherici*“, ki je iz „*Neue freie*“, v národnih zadevah popolnoma neumnem časniku, povzela pravlico, da naši kmetje iz Dolenskega, ki hodijo na Ogersko drvarit, se poslužujejo nemškega jezika, ker se z ondašnjimi ljudmi ne morejo porazumeti v svojem slovenskem jeziku! S to lažjo pa „*deutsch nationale Laibacherica*“ udriha po „*narodnih zapeljivcih*“, ki nočejo nemščine v vsacem kotu. Ko bi „*Neue freie*“ in pa „*Laibacherica*“ le to vedele, da v Slovákiji poleg slovenskega jezika vlada magjarski kot drugi jezik, ne pa nemščina, in da se Slovenec kranjski z Slovencem v Slovákiji gotovo bolje razumeta kakor Nemec Dunajski in pa Nemec Hanoveranski, in marsikter drug Hamburšk, gotovo ne bi vezale taci neslanih otrobov! — V Črnučah (poleg Ljubljane) je „*Laibacherica*“ slovenski referent unidan staknil čitalnico! Slovenski časniki so prinesli naznanilo, da v čitalnici v Črnicah (na Goriškem) bode „*beseda*“; „*Laib.*“ referent pa sans gene piše: „*In Tschernutsch*“. In taki časnikarji brez vsega znanstvo domačih zadev pisarijo o Slovencih!

— (*Poslano.*) „*Slovenskemu Narodu!*“ Tisto notico v listu od 24. t. m. o gosp. Lesarju, moram popraviti, kar se mene tiče, v toliko, da nekaj podobnega se je res govorilo pred letom dni v čitalnični restavraciji, da pa jaz onih po „*Narodu*“ meni v usta danih besedi nisem govoril, in da sploh razgovor, kolikor se še spominjam, ni bil kar nič g. Lesarja žaljiven. — Sploh je obžalovanja vreden časopis tak, ki nima toliko takta ter se ne sramuje polniti svojih prostorov s presukanimi in predrugačenimi besedami, ki jih je kdo pred meseci in meseci kje pri vrču pive govoril! „*Narode!*“ pusti ta opravek „*brezzobim*“ starim klepetuljam! Mladoslavencu se to ne spodobi.

25. oktobra 1872.

T.

— (*Gosp. Blaž Vrhovec*), za mestne dobrodelne naprave mnogo zasluženi mestjan in zvest narodnjak je po dolgi bolezni umrl predvčeranjem v 67. letu svoje starosti; danes popoldne je pogreb. Večletni mestni odbornik v tistem času, ko se še v mestni zbornici ni šopirala nemško-liberalna klika in nad mestno hišo se ni še skazoval orel v „*velikonemških*“ barvah, večletni ud kupčijske zbornice in ud podpornega obrtniškega društva, oskrbnik ubogih itd., spolnoval je vsako svojo nalogo zmirom marljivo. Na kratko rečeno, bil je po pravici visoko spoštovan mestjan. Bodi mu zemljica lahka!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Cesarski patent od 26. dne t. m. sklicuje deželne zборе na 5. dan t. m.

— Iz l. 1848. glasoviti nemški demokrat Kudlich je v „*Deutsche Ztg.*“ na „*testament Palackijev*“ spisal odgovor. Kakošen je, povemo drugi pot.

— Kozé med ljudmi so še zmirom hude. Pretekli teden jih je umerlo 103, tedaj blizo po 14 na en dan.

Tudi v Trstu še razsajajo; v Zagrebu je v petek zbolelo 91 ljudi, v soboto 90, dosihmal jih je umrlo 10.

Ogersko. Iz Pešta. — Delegaciji ste pretekli teden dovršile svoj posel. Ker med Ogersko in Dunajsko delegacijo ni bilo posebnih navskriž-misli, se ni stvar zavlekla še dalje. O tem, o čemur je bil veliki razpor med delegacijo Dunajsko (to je zarad 3letne vojaške službe) in kar je gotovo tudi pomagalo k sedanji ministerski krizi), ni med Ogersko bilo prepira. Zadnje dni je bila tudi Ljubljanska kosarna v obravnavi. Vlada je za zidanje družega nadstropja na Šentpetersko kosarno predlagala 35.000 gold.

Ta predlog je Dunajska delegacija sprejela, Ogerska pa ne. Da se zedinite, je pri poznejem posvetovanju odbor sedmerih nasvetoval delegaciji Dunajski, naj pristopi sklepu Ogerskemu in tudi ne privoli teh stroškov. Ko se je 23. oktobra v javni seji delegacije ta predmet obravnaval, je dr. Poklukar nasvetoval, naj delegacija ostane pri prvem sklepu in privoli za to zidanje potrební denar, ker že dozdej je pomanjkovalo prostorov za vojake, in ga bode za naprej pri podaljšani službi pomanjkovalo še bolj; tudi bi zidanje družega nadstropja preobloženem plačevalcem davkov na dobro prišlo s tem, da se jim breme vkvartiranja vojakov po hišah polajša in konečno ste obé delegaciji ne tako nujno potrebno zidanje pokrite jezdarnice v Ljubljani privolile, ki bo tudi 35.000 gold. stalo, ker se lahko odloži za drugo leto. — Al pri glasovanju se vender ni sprejel Poklukarjev z blizo 14 glasovi podpiran nasvet, — neki za to ne, ker so se drugi poslanci bali s svojim v odseku po obeh strankah sprejetem predlogom, že tako zakasnjeno zborovanje delegacij še podaljšati. Tako je sama mala pomuda včasih kriva, da se ne sprejme dober nasvet.

Štejem si v dolžnost, stan razodeti, ki me vodi v tej prevažnej zadevi, ter navesti vzroke, ki me nagibajo, da glasujem za vladni predlog. Dozdeva se mi, da dvojne naloge, namreč — stopoma dospeti do denarstvenega ravnotežja, in čast in moč tako mogočne države, kakor je Avstrija, vzdrževati, — ni mogoče doseči po odbitkih, ki jih nasvetuje finančni odsek; vzlasti ne, ako se ozira na zunanje in znotranje avstrijske razmere. Po mojem mnenju treba je — da se čast in moč države, kakor je Avstrija, vzdržuje — ne le obilne, dobro oborožene, in za boj pripravljene vojne (armade), treba je še družega, ravno tako važnega in pomenljivega faktorja, in ta je žrtujoči se patriotizem vseh državljanov.

Da je to istina, pokazal je zadnji veliki boj med Francozi in Prusi. In Avstrija sama je vže večkrat doživela to žalostno skušnjo.

Kako pa, gospoda moja, stoji dandanes s patriotizmom? Mislím, predno se brez dobrega znanja patriotizma odbitki sklenejo v vladinem predlogu, da je treba prevdarka: kako da stojís patriotizmom v Avstriji?

Da Vam, gospôda moja, odgovorjam na to vprašanje, naj omenim zgodovinski prigodek, prigodek, ki se tiče avstrijskih zadev in ki se je vršil tako rekoč pred našimi očmi. Prigodek je sledeči: Ko je bil leta 1859. v Piemonteškem parlamentu v Turin-u interpeliran tadanji ministerstva predsednik grof Cavour: ali in kako da pripravlja ljudstvo lombardo-beneškega kraljestva na boj, ali ga draži proti Avstriji, ali dela na to, da bi ljudstvo postalo nezadovoljno? odgovoril je tako-le: Kar se tiče dela, da bi ljudstvo lombardo-beneškega kraljestva pripravil v nezadovoljnost, lahko rečem, da mi ni treba o tem nikakoršnega truda, kajti vlada avstrijska sama opravlja namesti mene to delo, in sicer bolje in primernejše, nego bi ga jaz sam opraviti mogel, tako da si jaz sam boljšega vspeha želeti ne morem.